

BÁO CÁO

Thẩm tra của Ban Kinh tế - Ngân sách HĐND tỉnh về tình hình kinh tế, thu - chi ngân sách 6 tháng đầu năm và nhiệm vụ, giải pháp 6 tháng cuối năm 2020

Qua xem xét các báo cáo của UBND tỉnh¹, Ban Kinh tế - Ngân sách HĐND tỉnh cơ bản thống nhất về tình hình kinh tế, thu - chi ngân sách 6 tháng đầu năm, nhiệm vụ, giải pháp 6 tháng cuối năm 2020, Ban nhận thấy, trong bối cảnh kinh tế gặp nhiều khó khăn do chịu tác động bất lợi từ tình hình thời tiết, dịch bệnh, cơ chế, chính sách nhưng UBND tỉnh đã tập trung lãnh đạo điều hành tình hình hoạt động, thực hiện kịp thời các giải pháp tháo gỡ khó khăn, hỗ trợ khôi phục sản xuất, đẩy mạnh các hoạt động thương mại dịch vụ, tạo động lực mới trong ngắn hạn, thúc đẩy kinh tế phát triển. Do đó, kinh tế trong 6 tháng đầu năm 2020 của tỉnh đã đạt những kết quả nhất định trên các lĩnh vực. Khu vực nông - lâm - thủy sản có sự tăng trưởng. Xây dựng xã nông thôn mới đạt xấp xỉ mục tiêu Nghị quyết HĐND tỉnh đề ra². Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh tiếp tục được cải thiện. Nguồn thu ngân sách mặc dù có sự sụt giảm nhưng vẫn cơ bản đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh và phục vụ công tác phòng, chống đại dịch Covid-19.

Tuy vậy, kết quả thực hiện các nhiệm vụ kinh tế, thu - chi ngân sách 6 tháng đầu năm 2020 vẫn còn một số vấn đề cần quan tâm:

1. Về tình hình phát triển kinh tế

Tốc độ tăng trưởng kinh tế (GRDP) 6 tháng đầu năm bằng 88,49% so với cùng kỳ năm 2019³, dự báo khả năng thực hiện mục tiêu tăng trưởng kinh tế năm 2020 đạt 7 - 7,3% và đạt bình quân 10 - 10,5%/năm giai đoạn 2016-2020 là khó có tính khả thi. Giá trị sản xuất công nghiệp, thương mại dịch vụ khá thấp⁴ đã tác động nhất định đến quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế.

Khả năng huy động vốn đầu tư toàn xã hội đạt thấp⁵, đáng lưu ý, huy động nguồn lực ngoài nhà nước giảm mạnh⁶. Số doanh nghiệp ngừng hoạt động và

¹ Báo cáo 75/BC-UBND ngày 02/7/2020 và 78/BC-UBND ngày 03/7/2020.

² Có 98 xã được công nhận đạt chuẩn NTM, đạt tỷ lệ 48,04% tổng số xã (Nghị quyết 177/2015/NQ-HĐND ngày 11/12/2015: trên 50% số xã đạt tiêu chí nông thôn mới).

³ Năm 2019 tăng 6,21%.

⁴ Khu vực công nghiệp và xây dựng chỉ bằng 80% so với cùng kỳ, trong đó: công nghiệp bằng 77,75%; khu vực dịch vụ bằng 89,32% cùng kỳ năm 2019;

⁵ Thực hiện 6 tháng hơn 12.297 tỷ đồng, giảm gần 25,8% so cùng kỳ.

⁶ Ước thực hiện 6 tháng đầu năm 2020 là 4.956 tỷ đồng, giảm gần 47% so cùng kỳ.

doanh nghiệp không hoạt động tại địa chỉ đã đăng ký tăng cao⁷. Tín dụng tăng trưởng chậm⁸.

Hoạt động sản xuất công nghiệp, thương mại dịch vụ gặp khó khăn. Chỉ số sản xuất công nghiệp có tăng trưởng ở một số ngành chiếm tỷ trọng nhỏ. Trong khi đó, một số ngành công nghiệp tỷ trọng lớn lại giảm mạnh⁹, lĩnh vực công nghiệp và xây dựng với chuỗi cung ứng bị gián đoạn; công nghiệp sản xuất ô tô chịu tác động mạnh do tác động dịch bệnh và cạnh tranh thị trường. Ngành du lịch, giao thông vận tải, kho bãi, kinh doanh bất động sản ... cũng chịu ảnh hưởng lớn¹⁰.

Lĩnh vực nông - lâm - thủy sản cơ bản ổn định và có mức tăng 3,25%. Quá trình sản xuất theo chuỗi liên kết trong nông nghiệp chưa nhiều, nhân rộng mô hình sản xuất đạt hiệu quả chưa cao; phương án tái đàn lợn sau dịch bệnh tả lợn châu Phi còn lúng túng. Nuôi trồng thủy sản gặp khó khăn do dịch xảy ra trên tôm, giá con giống cao, nguồn vốn đầu tư còn hạn chế nên ảnh hưởng khả năng mở rộng diện tích.

Tiến độ xây dựng nông thôn mới (NTM) chững lại, khó hoàn thành mục tiêu xây dựng xã NTM nâng cao và kiểu mẫu¹¹; việc triển khai xây dựng NTM ở miền núi gặp nhiều trở ngại¹²; giải ngân vốn chương trình MTQG NTM khá thấp¹³, một số địa phương nợ đọng kéo dài nhiều năm nhưng chưa có phương án trả nợ hợp lý, kịp thời¹⁴; chậm trình ban hành cơ chế đặc thù hỗ trợ thực hiện chương trình MTQG xây dựng NTM tại các huyện miền núi cao và nguyên tắc, tiêu chí, định mức hỗ trợ xây dựng huyện NTM; chưa đánh giá làm rõ việc thực hiện các mục tiêu nông thôn mới cấp huyện; công tác hướng dẫn tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc trong đầu tư xây dựng cơ bản của chương trình NTM chưa kịp thời.

Tình trạng khai thác tài nguyên khoáng sản trái phép, không phép, sai vị trí, tọa độ được cấp phép vẫn còn diễn ra. Công tác bảo vệ tài nguyên khoáng sản chưa khai thác và quản lý các điểm mỏ hết hạn còn lúng túng. Tần suất kiểm tra, giám sát về công tác quản lý tài nguyên và môi trường nói chung và công tác quản lý về bảo vệ môi trường trong hoạt động khai thác khoáng sản chủ yếu chỉ mang tính

⁷ Số thông báo ngừng hoạt động là 336 doanh nghiệp, tăng 33,9% so với cùng kỳ năm trước.

⁸ Tăng 3,7% so với đầu năm, thấp hơn mức tăng 16,4% của năm 2019.

⁹ Công nghiệp chế biến – chế tạo giảm 24,5%; ngành sản xuất và phân phối điện giảm 31,3%;

¹⁰ Doanh thu từ tham quan, lưu trú du lịch 6 tháng đầu năm 2020 ước đạt 978 tỷ đồng, giảm 67%, Doanh thu hoạt động vận tải, kho bãi và dịch vụ hỗ trợ khoảng 1.927 tỷ đồng, giảm 20% so với cùng kỳ năm 2019.

¹¹ Mục tiêu cuối năm 2020 có 26 xã đạt chuẩn xã NTM nâng cao, trong đó có 9 xã đạt chuẩn NTM kiểu mẫu nhưng kết quả đến cuối tháng 5/2020 chỉ có 1 xã Đại Hiệp được công nhận xã NTM nâng cao.

¹² Tính đến cuối tháng 5/2020 chưa có thôn ở các xã miền núi cao được công nhận đạt chuẩn NTM.

¹³ Tính đến ngày 30/5/2020 tỷ lệ giải ngân đạt 9,1%, trong đó NS Trung ương đạt 10,7% (vốn đầu tư phát triển đạt 11,7%, vốn sự nghiệp đạt 6,7%), ngân sách tỉnh đạt 4,6% (vốn đầu tư phát triển đạt 6,8%, vốn sự nghiệp đạt 2,2%)

¹⁴ Huyện Đại Lộc nợ giải đoạn 2011-2015 là 10.066 triệu đồng, trong đó có 7 công trình đã quá thời hạn quyết toán trên 24 tháng nhưng vẫn chưa có giải pháp xử lý.

định kỳ; tình hình khắc phục hậu quả, hoàn thổ phục hồi môi trường ở các điểm mỏ dừng khai thác khoáng sản còn chậm, gây bức xúc trong nhân dân. Công tác thẩm định kinh phí ký quỹ cải tạo phục hồi môi trường còn bất cập, dẫn đến khó khăn, bị động về nguồn kinh phí thực hiện công tác lập và thực hiện đề án đóng cửa mỏ khoáng sản. Việc hoàn chỉnh hồ sơ thẩm định, phê duyệt điều chỉnh quy hoạch sử dụng đất đến năm 2020 của các địa phương còn chậm¹⁵.

2. Về tình hình thu - chi ngân sách

a) Về thu ngân sách

Hoạt động sản xuất - kinh doanh trên địa bàn gặp khó khăn; cùng với việc thực hiện các biện pháp ưu đãi về thuế của Chính phủ¹⁶ đã tạo ảnh hưởng nhất định đến số thu NSNN trên địa bàn, nhiều nguồn thu lớn, trọng điểm chịu những tác động đáng kể¹⁷. Tổng thu NSNN trên địa bàn ước 6 tháng đầu năm 2020: 8.366 tỷ đồng đạt 32,5% dự toán, giảm 33,8% so với cùng kỳ. Trong đó, thu nội địa gần 6.315 tỷ đồng, đạt 30,8% dự toán, giảm 33,5% so với cùng kỳ; thu xuất nhập khẩu 2.050 tỷ đồng, đạt 39%, giảm 34,8% so với cùng kỳ. Chỉ có 02/13 khoản thu nội địa¹⁸ đạt 50% dự toán, những khoản thu chiếm tỷ trọng lớn chỉ đạt mức dưới 30% dự toán¹⁹, hầu hết địa phương có số thu đạt thấp. Bên cạnh đó, tình hình nợ đọng thuế vẫn còn cao và có chiều hướng gia tăng, các khoản nợ khó đòi vẫn tồn đọng kéo dài nhiều năm²⁰.

b) Về chi ngân sách

Tổng chi ngân sách địa phương 6 tháng đầu năm 2020: 9.271 tỷ đồng, đạt 34% dự toán, nếu không tính chi chuyển nguồn từ năm trước chuyển sang thì ước thực hiện 6 tháng đầu năm là 7.571 tỷ đồng, đạt 27% dự toán. Trong đó, chi thường xuyên là 4.576 tỷ đồng, đạt 35% dự toán; chi đầu tư phát triển là 3.238 tỷ đồng, đạt 52% dự toán, nếu không tính chi từ nguồn năm trước chuyển sang thì đạt 24,6%. Do tác động giảm thu nên dự kiến thời gian đến sẽ gặp khó khăn, trở ngại nhất

¹⁵ **Tính đến** 8/7/2020: chỉ có 08/18 địa phương (Nam Trà My, Điện Bàn, Nông Sơn, Nam Giang, Đông Giang và Núi Thành) nộp hồ sơ về Sở Tài nguyên và Môi trường để chuẩn bị tổ chức thẩm định.

¹⁶ Quyết định 648/QĐ-BTC ngày 20/3/2019 của Bộ Công thương về điều chỉnh giá bán lẻ điện bình quân; Công văn 1642/EVN-TCKT ngày 29/3/2019 của Tập đoàn điện lực Việt Nam về giá tính thuế đối với Công ty SX thủy điện, nhiệt điện; Luật Phòng chống tác hại của rượu bia, Nghị định 41/2020/NĐ-CP ngày 08/4/2020 của Chính phủ về gia hạn thời hạn nộp thuế và tiền thuê đất, Nghị quyết 84/NQ-CP ngày 29/5/2020 của Chính phủ

¹⁷ Nguồn thu từ Công ty bia: chịu tác động dịch Covid 19, Luật PC tác hại bia rượu; nguồn thu từ ô tô du lịch chịu ảnh hưởng cạnh tranh trong nước và xe nhập khẩu do lộ trình giảm thuế nhập khẩu; dự án Nam Hội An dự kiến đi vào hoạt động quý III/2020 nhưng do dịch nên chưa xác định thời điểm mở cửa; nguồn thu thủy điện chịu tác động do tình hình hạn hán; nguồn thu từ hoạt động tham quan, lưu trú bị ảnh hưởng bởi dịch Covid 19.

¹⁸ Thuế thu nhập cá nhân đạt 50% dự toán, tiền sử dụng đất đạt 50%

¹⁹ Thu từ DNNNTW đạt 27,5% dự toán; thu từ DN có vốn ĐTNN đạt 28,2% dự toán; thu từ CTN và dịch vụ NQD đạt 27,1% dự toán (chưa tính số thuế phát sinh được gia hạn).

²⁰ Nợ khó đòi chiếm 50,5% /tổng số nợ. Một số DN có số nợ lớn: Công ty TNHH Khai thác vàng Bồng Miêu 125 tỷ đồng, Công ty CP Xây dựng giao thông 502 là 15,2 tỷ đồng, Công ty Cổ phần Đầu tư cao su Quảng Nam là 9,8 tỷ đồng, Công ty TNHH Đông Anh là 9 tỷ đồng,....

định trong việc bố trí nguồn kinh phí triển khai các hoạt động của các cơ quan, đơn vị cũng như nguồn lực thực hiện các dự án đầu tư công trên địa bàn.

Một vài cơ quan, đơn vị bố trí dự toán chưa đúng, chưa sát thực tế²¹. Công tác phối hợp khảo sát, thẩm định thiết kế, dự toán một số dự án đầu tư chưa chặt chẽ nên tình trạng điều chỉnh, thay đổi tổng mức đầu tư dự án vẫn chưa khắc phục, gây bị động trong việc phân bổ ngân sách và chậm phát huy hiệu quả nguồn lực đầu tư công.

3. Một số kiến nghị, đề xuất:

Dự báo nền kinh tế trong nước và thế giới phục hồi chậm; tình hình dịch bệnh, thời tiết còn diễn biến khó lường, tiềm ẩn nguy cơ, thách thức, dự kiến hụt thu NSNN năm 2020 của tỉnh khá lớn, trong khi nhu cầu chi tăng cao nhằm đáp ứng công tác phòng chống dịch bệnh, đảm bảo an sinh xã hội, hỗ trợ khôi phục sản xuất kinh doanh. Ban Kinh tế - Ngân sách HĐND tỉnh cơ bản đồng tình với những phân tích, nhận định về khó khăn, hạn chế và các giải pháp điều hành kinh tế, thu, chi NSNN của UBND tỉnh; đồng thời, kiến nghị một số vấn đề cụ thể như sau:

- Tiếp tục triển khai thực hiện tốt các chỉ đạo của Chính phủ theo tinh thần Nghị quyết số 84/NQ-CP ngày 29/5/2020 để tháo gỡ khó khăn, khôi phục hoạt động sản xuất - kinh doanh và dịch vụ, đẩy mạnh các giải pháp kích cầu du lịch, thương mại, đặc biệt chú ý đến thị trường nội địa; chủ động giải pháp thu hút du khách quốc tế ngay sau khi có chính sách mở cửa trở lại; tăng cường hoạt động xúc tiến, quảng bá hoạt động du lịch, dịch vụ phù hợp bối cảnh công nghệ thông tin và mạng xã hội ngày càng phổ biến; thúc đẩy giải ngân vốn đầu tư công, đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các dự án động lực, lan tỏa, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội.

- Bám sát chỉ đạo của Trung ương, thực trạng phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh trên tinh thần chủ động xây dựng các kịch bản tăng trưởng kinh tế phù hợp, xác định rõ những yếu tố tác động, dự báo các chỉ tiêu kinh tế xã hội tương ứng. Trong trường hợp cần thiết, xây dựng phương án điều chỉnh một số chỉ tiêu chủ yếu của kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và điều chỉnh dự toán thu - chi ngân sách năm 2020, trình cấp có thẩm quyền xem xét.

- Tập trung khôi phục và thúc đẩy hoạt động công nghiệp, thương nghiệp, dịch vụ. Tiếp tục huy động nguồn lực đầu tư đồng bộ hệ thống kết cấu hạ tầng phát triển công nghiệp; tăng cường quản lý quy hoạch, theo dõi chặt chẽ tình hình triển khai quy hoạch chi tiết xây dựng tại các khu, cụm công nghiệp. Đồng thời xác định những giải pháp khôi phục hoạt động sản xuất, đẩy mạnh các hoạt động thu hút đầu tư lĩnh vực công nghiệp phụ trợ, các ngành công nghiệp có lợi thế.

- Tiếp tục đẩy mạnh phát triển nông - lâm - thủy sản; chú trọng giải pháp đầu tư công nghiệp chế biến nông - lâm - thủy sản gắn với phát triển tiểu thủ công nghiệp và làng nghề nông thôn, nâng dần tỷ trọng sản phẩm hàng hoá nông nghiệp qua chế

²¹ Thông qua công tác thẩm định, phân bổ dự toán của các cấp ngân sách đã tiết kiệm được 3.031 triệu đồng; thông qua công tác thẩm định thiết kế, dự toán đấu thầu thẩm tra phê duyệt quyết toán dự án hoàn thành đã tiết kiệm được cho ngân sách 38.768 triệu đồng.

biển, đủ sức cạnh tranh trên thị trường. Đẩy mạnh phát triển các vùng sản xuất nông nghiệp hàng hóa tập trung, thực hiện tốt hoạt động liên doanh, liên kết với hệ thống các siêu thị, nhà phân phối tại các tỉnh, thành phố lớn đáp ứng yêu cầu giải quyết đầu ra sản phẩm. Đánh giá thực chất hiệu quả thoát nghèo thông qua việc hỗ trợ sản xuất thực hiện các dự án nhân rộng mô hình giảm nghèo, làm cơ sở xác định lại phương pháp, hình thức hỗ trợ sản xuất mô hình phù hợp vùng miền, thổ nhưỡng, khí hậu và năng lực tổ chức sản xuất của người dân; tăng cường theo dõi, hướng dẫn việc lập, triển khai nhân rộng mô hình có hiệu quả. Quan tâm giải pháp phát triển ngành chăn nuôi, xây dựng kế hoạch tái đàn lợn sau dịch đảm bảo an toàn sinh học; nghiên cứu chuyển đổi cây trồng thích ứng với tình hình biến đổi khí hậu, thị trường xuất nhập khẩu.

- Thay đổi cách tiếp cận và phương pháp xây dựng NTM tại các địa phương miền núi, phát huy hình thức xây dựng cụm, khu dân cư kiểu mẫu; sớm xây dựng trình HĐND tỉnh ban hành cơ chế đặc thù trong việc xây dựng NTM ở thôn, xã miền núi cao; nguyên tắc, tiêu chí, định mức hỗ trợ xây dựng huyện NTM phù hợp với khả năng cân đối nguồn vốn từ ngân sách tỉnh và thực tiễn từng địa phương. Kiên quyết giải pháp xử lý nợ đọng, sớm tháo gỡ vướng mắc trong đầu tư xây dựng cơ bản, đẩy nhanh tiến độ và nâng cao chất lượng giải ngân trong thực hiện chương trình NTM.

- Tăng cường các giải pháp quản lý và sử dụng có hiệu quả nguồn lực đất đai, tài nguyên, khoáng sản. rà soát các danh mục kêu gọi xã hội hóa trên một số lĩnh vực được khuyến khích (y tế, giáo dục, ...) trình cấp có thẩm quyền xem xét, điều chỉnh cho phù hợp với tình hình thực tiễn. Tập trung tháo gỡ vướng mắc trong công tác bồi thường giải phóng mặt bằng; nghiên cứu cơ chế tạo quỹ đất sạch để tạo thuận lợi thu hút đầu tư. Chấn chỉnh công tác cấp phép, quản lý khai thác khoáng sản, nhất là đất san lấp, cát, sỏi lòng sông và khai thác vàng; gắn kết việc cấp phép mỏ khoáng sản cát với việc cấp phép bến bãi tập kết. Sớm giải quyết những tồn đọng liên quan việc hoàn thổ phục hồi môi trường ở các điểm mỏ khai thác khoáng sản. Nâng cao trách nhiệm phối hợp các sở, ngành trong công tác thẩm định phương án cải tạo, ký quỹ phục hồi môi trường; quy định các điều kiện ràng buộc nhà đầu tư thực hiện cải tạo, phục hồi môi trường sau khi hết phép khai thác. Đẩy nhanh tiến độ trình, phê duyệt điều chỉnh quy hoạch sử dụng đất đến năm 2020 của các địa phương.

- Triển khai có hiệu quả đề án Tăng cường cơ sở thu, chống nhất thu và thu hồi nợ; kiểm soát chặt chẽ các khoản thu, đảm bảo thu đúng, thu đủ, chống thất thu; quản lý và khai thác có hiệu quả nguồn thu thuế tài nguyên khoáng sản, thuế từ các doanh nghiệp, hộ kinh doanh; chỉ đạo phối hợp, theo dõi khai thác các nguồn thu tiền sử dụng đất để kịp thu hồi nộp ngân sách và quản lý sử dụng chặt chẽ, đảm bảo quy định pháp luật. Thực hiện nghiêm chỉnh sách miễn, giảm, giảm thuế của Trung ương theo đúng quy định để hỗ trợ các doanh nghiệp vượt qua khó khăn, khôi phục sản xuất, tạo nguồn thu ngân sách; phân tích tác động chính sách miễn, giảm, giảm thuế đến nguồn thu trên địa bàn để chủ động trong điều hành ngân sách.

- Tăng cường kỷ luật tài chính, đề cao vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu trong việc thực hành tiết kiệm, chống lãng phí. Rà soát, cơ cấu lại một số khoản chi bảo đảm hợp lý, tiết giảm chưa thật sự cấp thiết. Nghiên cứu giải pháp hỗ trợ các địa phương hụt thu lớn, không đảm bảo cân đối ngân sách. Kịp thời điều chuyển vốn dự án không có khả năng giải ngân sang các dự án có khối lượng nhưng chưa bố trí đủ vốn để đảm bảo giải ngân 100% kế hoạch vốn. Thực hiện kéo dài thời kỳ ổn định ngân sách nhà nước giai đoạn 2017 - 2020 sang năm 2021 theo chỉ đạo của Bộ Chính trị tại Kết luận số 77-KL/TW ngày 05/6/2020. Chủ động điều hành việc sử dụng dự phòng, quỹ dự trữ tài chính, nguồn tăng thu, tiết kiệm chi; sớm chuẩn xác số liệu trích lập nguồn cải cách tiền lương, số tiết kiệm chi ngân sách tỉnh năm 2019; trên cơ sở đó tổng hợp, xây dựng phương án sử dụng trình Thường trực HĐND tỉnh, HĐND tỉnh xem xét, quyết định theo thẩm quyền.

- Chỉ đạo tổ chức đánh giá, kết hợp với việc lập kế hoạch, chiến lược kinh tế - xã hội, kế hoạch tài chính 5 năm, kế hoạch đầu tư công trung hạn, Chương trình MTQG, quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội chung của tỉnh, trình cấp có thẩm quyền xem xét quyết định cho giai đoạn tiếp theo đảm bảo tiến độ quy định của Trung ương.

Trên đây là báo cáo thẩm tra của Ban Kinh tế - Ngân sách HĐND tỉnh về tình hình kinh tế, thu chi ngân sách 6 tháng đầu năm và nhiệm vụ 6 tháng cuối năm 2020, kính trình HĐND tỉnh xem xét, quyết định./.

Nơi nhận:

- TT HĐND, UBND tỉnh;
- Đại biểu HĐND tỉnh;
- Đại biểu khách mời;
- CPVP;
- Lưu VT,TH (Phiên)

**TM. BAN KINH TẾ - NGÂN SÁCH
TRƯỞNG BAN**

Nguyễn Đức